

ДЕЯКИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття присвячена питанню підготовки учителів початкових класів до формування основ фінансової грамотності молодших школярів. Пропонується інтегроване заняття з математики з використанням інноваційних технологій. Наведено приклади завдань на формування основ фінансової грамотності молодших школярів на уроках математики.

Ключові слова: фінансова грамотність, фінансова компетентність, фаховість учителів, розвиток, молодший школяр, творчий підхід.

Abstract

The article is devoted to the issue of preparation of elementary school teachers for the formation of the basics of financial literacy of junior pupils. An integrated lesson on mathematics using innovative technologies is offered. Examples of tasks for forming the basics of financial literacy of junior pupils in mathematics lessons are given. Key words: financial literacy, financial competence, teacher's professionalism, development, junior schoolboy, creative approach. The article is devoted to the issue of preparation of elementary school teachers for the formation of the basics of financial literacy of junior pupils. An integrated lesson on mathematics using innovative technologies is offered. Examples of tasks for forming the basics of financial literacy of junior pupils in mathematics lessons are given.

Key words: financial literacy, financial competence, teacher's professionalism, development, junior schoolboy, creative approach.

Фінансова грамотність передбачає володіння економічними та, передусім, фінансовими поняттями і категоріями, що дозволяє людині самостійно аналізувати й оцінювати основні тенденції економічного життя держави і відповідно до обставин визначати моделі своєї власної фінансової поведінки та фінансової безпеки.

Проблеми впровадження фінансової освіти у загальноосвітніх навчальних закладах України вивчали І. Вітенко, О. Губенко, М. Короденко, О. Костюкова, Т. Смовженко та інші. Саме впровадження шкільної фінансової освіти дозволяє формувати фінансові компетенції, необхідні у повсякденному економічному житті при виконанні будь-яких економічних ролей. У Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року ключовими компетентностями, серед інших, визначені підприємливість та фінансова грамотність [2].

Одним із елементом професійного розвитку творчого педагога у формуванні фінансової грамотності молодших школярів є розробка уроку, яка допоможе цікаво інтегрувати ази фінансової грамотності в уроки математики [1; 3].

Інтегроване заняття з математики (3 клас) з використанням інноваційних технологій **Урок – слідство**

Тема: Усне додавання і віднімання трицифрових чисел. Розв'язування задач з елементами фінансової грамотності.

Мета: формувати в учнів уміння застосувати загальні правила додавання і віднімання трицифрових чисел до окремих випадків, коли в одному із компонентів цих дій відсутні сотні або десятки. Закріплювати вміння розв'язувати задачі з використанням інноваційних технологій. Закріпити знання про національну валюту, види платежів, потреби, витрати, доходи. Розвивати

спостережливість, уважність, кмітливість, мислення. Виховувати інтерес до математики, самостійність, наполегливість, бажання творчо працювати.

Тип уроку: комбінований

Обладнання: ноутбук, презентація до уроку, мікрофон, картки для групової роботи, картки до Бліц - турніру, дидактична гра «Гривні», підручник «Математика» 3 клас. Робочі зошити учнів.

Хід уроку

Увага! Увага! В нашій країні стався злочин. Виявлено багато фальшивих гривень. До нас звернулися люди, аби ми допомогли провести слідство і знайти фальшивомонетника.

Чи хочете ви допомогти у розкритті цього злочину?

Ми починаємо наш урок-слідство і досягнемо результату, якщо ознайомимося із додаванням та відніманням виду $430+500$, $430+50$, $760-400$, $760-40$. А також, якщо вдало розв'язуватимемо задачі.

« Мозковий штурм»

- Хто такий слідчий?
- Що таке банкнота?
- Яка національна валюта України?
- За чим проходить оплата пластиковою картою?
- Якої вартості є сучасні українські паперові гроші? А якої – металеві?
- Що зазвичай країни зображують на своїх національних валютах?
- Як з 9-ти монет, однакових на вигляд, можна визначити одну фальшиву?
- Чи потрібна слідчому математика?

Актуалізація опорних знань

1. Перевірка домашнього завдання.

« По гарячих слідах»

Щоб вийти на слід злочинця необхідно співставити відповіді домашнього завдання.

- Слідчий повинен бути уважний.
- Серед відповідей до прикладів є зайве число. Знайдіть його.

(850, 350, 150, 188, 420, 200, 470, 990, 540)

(задача: щоб отримати 1 літру соку, треба взяти 4 кілограми яблук. Скільки потрібно кілограмів яблук для отримання 5 літрів соку?) ($5 \cdot 4 = 20$ кг)

Отже, ми натрапили на слід. Ми тепер знаємо перші п'ять чисел банківської картки шахрая. А якщо дізнатись повністю її номер (16 чисел), тоді банк зможе встановити особу – власника цієї картки.

Щоб дізнатися інші числа картки, необхідно записати математичний диктант.

«Математичний диктант»

Різниця чисел 100 і 46

Різницю чисел 580 і 540 зменшити у 8 разів

Добуток чисел 6 і 7 збільшити на 400

Сума чисел 470 і 30

Різницю чисел 540 і 524

(54, 5, 442, 500, 16)

Отже номер картки шахрая : 1882 0545 4425 0016.

Поки встановлюватиметься особа, ми працюватимемо далі.

Підготовча робота

- Слідчий повинен чітко пояснювати свої дії. Ваше завдання обчислити приклади з коментуванням.

43+ 50 43+5 76-40 76- 4

Пояснення нового матеріалу.

Первинне закріплення «Робота в групах»

Гра «Літачки»

Діти діляться на команди, виготовляють паперових літачків, на яких записують приклади, й «відсилають» іншій команді, яка має обчислити вираз і пояснити його. Наприклад:

$$\begin{array}{r} 430 + 50 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 400 \quad 30 \end{array}$$
$$30 + 50 = 80$$
$$400 + 80 = 480$$

«Розшифруй»

Надійшло повідомлення, що шахрай, коли перемальовував гроші, допустився помилок. Помилки пов'язані із історичними постатями України. А які ми дізнаємось.

Що тут не вірно?

Обчисліть приклади і запишіть відповіді в порядку зростання. Запишіть відповіді букви і дізнаєтесь прізвища відомих людей, які зображуються на українських гривнях. Підкресліть номінал, на якому зображене дане прізвище.

Р	230-120	=110
Н	840+50	=890
А	200+(360-150)	=410
К	870-60+100	=910
Ф	970-(310+650)	=10
О	870-50+100	=920

Іван Франко – на : 10, 20, 50, 100, 200, 500 гривнях

О	500+210	=710
С	110+100	=210
А	800+170	=970
В	210+200	=410
Р	950-300	=650
О	370-20	=350
О	780-300	=480
К	210+50	=260
Д	950-40	=910

Григорій Сковорода – на : 10, 20, 50, 100, 200, 500 гривнях

Е	150+240	=390
Ш	90+50	=140
Н	430+50	=480
Ч	760-400	=360
К	750-30	=720
О	820-50	=770
Е	140+40	=180
в	60+140	=200

Тарас Шевченко – на : 10, 20, 50, 100, 200, 500 гривнях

«Бліц турнір»

(фінансова грамотність)

- В магазині 7 цукерок солоденьких По 5 гривень дають карамельку Тож який прибуток діти Магазин має получить
- Аніматор 2 години дітей розважав За годину 425 грн він брав Щоб за роботу святкову вгодити Скільки зарплати йому заплатити

- Пішла Кеся на базар Щоб купити соус Тар-тар Капустинку і морквинку Та цей братику машинку Товар перший 10 грн Капуста п'ятнадцять Морква – п'ять А за машину треба віддати 20 Ці витрати рахувати Нам діточки треба Й ми дізнаємося скільки Тратить Кеся на потреби

Розвиток математичних знань

Надійшла інформація, що фальшиві кошти потрапили на ринок . Скільки фальшивих гривень попали до людей ми дізнаємось,розв'язавши задачу.

На ринок 1 дня потрапило 470 фальшивих гривень. Це на 120гривень більше, ніж 2дня. Скільки грошей потрапило на ринок 2-го дня? Скільки за два дні?

$$470-120=350$$

$$470+350=820$$

- В ході розслідування з'явилися нові цікаві факти:

Людина, яка підробляє гроші називається – *фальшивомонетником*. Найвідомішим фальшивомонетником був *Віктор Баранов*. А от скільки він підробив грошей, дізнатися допоможе правильно вирішений ребус

О=і

ь

1

3

1

1

1

Сімдесятсім тисяч

Отже, Віктор Баранов підробив 77тисяч куп'юр.

Підсумок уроку

- Діти, всі завдання ми виконали успішно, злочинець виявлений та затриманий, фальшиві гроші вилучені.

- А я хочу взяти у вас інтерв'ю

Технологія «Мікрофон»:

- Чи сподобався вам урок?
- Поясніть як виконати обчислення :500+130; 230-20.
- Які завдання вас зацікавили?Чому?
- Яке завдання здалося складним?
- Оцініть свою роботу на уроці:
- Ви працювали недостатньо старанно – руки вгору
- Ви працювали добре – руки до плечей
- Ви працювали чудово – поаплодуйте

Діти, я дякую вам всім за роботу.

Домашнє завдання

Слідчі, щоб не втрачати пильності, мають завжди тренуватися. Тому вам необхідно виконати домашнє завдання. С.81 № 517, №518

Отже, щоб забезпечити професійний розвиток творчого педагога НУШ, для викладання основ фінансової грамотності у молодших школярів, слід створити багату матеріальну базу для вчителя. Важливо і необхідно розробити низку інтегрованих уроків з фінансової грамотності та математики, створивши таким чином, цікаве здобуття важливих знань для життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Голюк О. А. Становлення суб'єктної позиції майбутніх вихователів ДНЗ та вчителів початкової школи в процесі фахової підготовки / О.А. Голюк // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій : збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів / ред. кол.: Г. С. Тарасенко, М. Яворська-Вітковська, В. І. Шахов. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. – Випуск 5. – С. 275–279.
2. Фінансову грамотність варто зробити окремим предметом – Гриневич. Електронний ресурс: https://gazeta.ua/articles/edu-and-science/_finansovu-gramotnist-varto-zrobiti-okremim-predmetom-grinevich/808365
3. Хом'юк І. В. Використання розвивальних завдань на уроках математики в початковій школі / І. В. Хом'юк // Нова українська школа в умовах викликів сучасності : зб. тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 квітня 2019 року / за заг. ред. Л.В.Задорожної-Княгиницької .Маріуполь: МДУ, 2019. С.130-132.

Хом'юк Ірина Володимирівна, – д.пед.н., професор, професор кафедри вищої математики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, e-mail: vikiravvh@gmail.com

Шуляк Вікторія – здобувач ступеня вищої освіти «магістр», Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Irina V. Khomyuk – Doctor of Science (Ped.), Professor of Higher Mathematics Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Khmelnytske shose, 95, e-mail: vikiravvh@gmail.com

Vikoriya Shulyak – master's student Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University